

29.04.2022 r.

Wstępna ocena przezimowania upraw¹ w 2022 r.

 0,6 %

wzrost powierzchni zasiewów
zbóż ozimych w porównaniu z za-
siewami z 2021 r.

Z przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich w lutym i marcu b.r. badań monolitowych i polowych wynika, że w bieżącym roku uprawy ozime przezimowały podobnie jak w roku ubiegłym, praktycznie bez strat. Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy był na ogół korzystny dla zimujących roślin. Notowane spadki temperatury powietrza w

pierwszej dekadzie stycznia (lokalnie poniżej -15°C przy gruncie) nie zagrażały ozimom. Powierzchnie upraw ozimych przeznaczone do zaorania po okresie zimowym są niewielkie.

Oceniając stan upraw w końcu zimy można było stwierdzić, że są one w dobrej kondycji. Pogłębiający się natomiast w marcu niedobór opadów deszczu przyczynił się do zmniejszenia zapasów wody w glebie, przez co potrzeby wodne roślin uprawnych w tamtym czasie nie były w pełni zaspokojone. Intensywne opady śniegu na początku kwietnia, a później deszczu poprawiły stan uwilgotnienia gleby i w pełni zabezpieczyły potrzeby wodne roślin.

Lokalnie w pierwszej, a na znacznym obszarze Polski w drugiej dekadzie marca nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych. W drugiej połowie marca korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Na znacznym obszarze kraju rozpoczęto także siewy owsa, pszenicy jarej, jęczmienia jarego, buraków cukrowych oraz sadzenie ziemniaków. Zaznaczający się w marcu niedobór opadów deszczu przyczynił się do zmniejszenia zapasów wody w glebie. Chłodne dni i noce w pierwszej połowie kwietnia hamowały wschody zbóż jarych oraz spowalniały wegetację zbóż ozimych, rzepaku i trwałych użytków zielonych. Występujące przymrozki obniżały także skuteczność wiosennego zwalczania chwastów na plantacjach ozimin.

Ostateczna ocena strat zimowych, jak i wiosennych oraz ocena stanu zasiewów upraw rolnych i ogrodniczych zostanie przeprowadzona w drugiej połowie maja br.

Ocena stanu roślin ozimych zasianych jesienią 2021 r., pod zbiory w 2022 r.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że zbóż ozimych pod zbiory w 2022 r. zasiano ok. 4,6 mln ha, tj. nieco więcej niż w roku ubiegłym, z tego:

- pszenicy ozimej zasiano ponad 2,1 mln ha,
- żyta ponad 0,8 mln ha,
- pszenżyta ozimego ok. 1,2 mln ha,
- jęczmienia ozimego ok. 0,3 mln ha,

Z uwagi na występujące chłodne dni i noce w okresie wiosny, na całym obszarze kraju obserwuje się nierównomierne wschody zbóż jarych

Powierzchnia zbóż ozimych zasianych jesienią 2021 r. pod zbiory w 2022 r. wyniosła ok. 4.6 mln ha

¹ Informacja zawiera wyniki wstępnej oceny przezimowania upraw ozimych oraz roślin sadowniczych przeprowadzonej przez rzeczoznawców wojewódzkich GUS. Ocenę przezimowania upraw ozimych oraz roślin sadowniczych dokonano na podstawie badań monolitowych przeprowadzonych w połowie marca oraz lustracji pól, łąk i sadów przeprowadzonej pod koniec marca, a także obserwacji warunków agrometeorologicznych i ich wpływu na stan upraw rolnych i ogrodniczych.

- mieszanek zbożowych ozimych ok. 0,1 mln ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem i rzepikiem ozimym szacuje się na ok. 1,0 mln ha.

Stan zasiewów zbóż ozimych, tj. pszenicy i pszenżyta oceniono na poziomie roku ubiegłego, natomiast zasiewy żyta, jęczmienia oraz mieszanek zbożowych oceniono na poziomie nieco niższym od oceny ubiegłorocznej. Plantacje rzepaku i rzepiku ozimego średnio w kraju oceniono na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego, tj. nieco niżej niż w roku ubiegłym.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano ok. 82% powierzchni pszenicy ozimej, ponad 85% powierzchni żyta, ok. 81% powierzchni jęczmienia ozimego, ok. 87% powierzchni pszenżyta ozimego, ok. 83% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych i ok. 69% powierzchni rzepaku i rzepiku ozimego.

Tabl. 1. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie 2021 r.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}							
Pszenica	3,8	3,5	3,5	3,6	3,7	3,9	3,8	3,8
Żyto	3,7	3,4	3,6	3,6	3,7	3,6	3,9	3,8
Jęczmień	3,7	3,5	3,7	3,6	3,7	3,8	3,9	3,8
Pszenżyto	3,8	3,5	3,6	3,6	3,6	3,7	3,9	3,9
Mieszanki zbożowe	3,7	3,4	3,5	3,6	3,6	3,5	3,8	3,7
Rzepak i rzepik	3,8	3,5	3,7	3,8	3,8	3,9	4,0	3,9

a) Stopień „5” oznacza stan bardzo dobry, „4” – dobry, „3” – dostateczny, „2” – słaby, „1” – zły, kłękowy.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy 2021/2022

Temperatura powietrza i gleby w listopadzie podtrzymywała wegetację oraz stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Umożliwiła także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin.

Występujące okresowo w grudniu i w pierwszej dekadzie stycznia spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, miejscami poniżej -15°C , nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby. Temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia, mimo braku pokrywy śnieżnej lub niewielkiej jej wysokości, utrzymywała się powyżej wartości krytycznych dla roślin. W drugiej połowie stycznia miejscami topniejący śnieg oraz opady deszczu i deszczu ze śniegiem powodowały powstawanie na polach zastoisk wody. W pierwszej połowie lutego miejscami topniejący śnieg oraz opady deszczu i deszczu ze śniegiem powodowały nadmierne uwilgotnienie gleby. W wyniku notowanych w styczniu i lutym dobowych wahań temperatury powietrza powtarzały się procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gleby, osłabiając system korzeniowy roślin. Przebieg pogody w marcu był zróżnicowany. Lokalnie w pierwszej, a na znacznym obszarze Polski w drugiej dekadzie marca nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych. W drugiej połowie miesiąca korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Na znacznym obszarze kraju rozpoczęto także siewy owsa, pszenicy jarej i jęczmienia jarego. Zaznaczający się w ciągu miesiąca niedobór opadów deszczu przyczynił się do

Przebieg warunków pogodowych w okresie zimy był na ogół korzystny dla zimujących roślin

zmniejszenia zapasów wody w glebie.

W kwietniu na obszarze kraju panowały zróżnicowane warunki agrometeorologiczne. Intensywne opady śniegu na początku miesiąca, a później deszczu zapewniały dobre uwilgotnienie gleby i w pełni zabezpieczały potrzeby wodne roślin.

Tabl. 2. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2021 do wiosny 2022 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2021				
Wrzesień	14,1	0,3	41,9	69,1
Październik	9,3	0,6	18,8	39,4
Listopad	5,1	1,2	39,2	98,7
ZIMA ^{b)} 2021/2022				
Grudzień	-0,6	-0,7	29,9	79,6
Styczeń	1,0	2,3	37,9	106,6
Luty	3,3	3,5	47,3	150,6
WIOSNA ^{b)} 2022				
Marzec	3,2	0,1	10,7	27,9

a) Jako normę IMiGW przyjmuje od 2021 r. średnie z lat 1991-2020.

b) Średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Wstępna ocena przezimowania zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku

Z badań monolitowych i polowych przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich pod koniec lutego i w pierwszej połowie marca br. wynika, że uprawy ozime w całym kraju przezi-mowały podobnie jak w roku ubiegłym, praktycznie bez strat, a ich stan oceniany wczesną wiosną był dobry.

Lokalnie straty zimowe (uszkodzenia roślin) odnotowano w następujących województwach z powodu:

- wahań temperatury w województwach: lubuskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, wielkopolskim i zachodniopomorskim,
- wysuszających wiatrów w województwach: lubuskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim i wielkopolskim,
- pleśni śniegowej w województwach: mazowieckim i warmińsko-mazurskim,
- występowania zastoisk wody w obniżeniach terenowych powodujących wymoknięcia roślin w województwach: świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim,
- występowania pokrywy lodowej w województwie mazowieckim,
- silnych mrozów w województwie lubuskim,
- innych przyczyn (np. zwierzyna leśna) w województwach: lubelskim, lubuskim, małopolskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim.

Według oceny rzeczoznawców wojewódzkich GUS, w kraju do zaorania zakwalifikowano tylko ok. 0,1% powierzchni zasiewów zbóż ozimych oraz ok. 0,1% powierzchni rzepaku i rzepiku ozimego.

W badanych próbach monolitowych i polowych udział roślin żywych i nasion kietkujących wyniósł w bieżącym roku dla:

- pszenicy ozimej – ponad 96%,
- żyta – 95%,
- jęczmienia ozimego – ponad 97%,
- pszenżyta ozimego – blisko 97%,
- rzepaku i rzepiku ozimego – ponad 95%.

Ponadto w badanych próbach monolitowych stwierdzono od 2% do 4% roślin wątliwych, najwięcej roślin wątliwych zanotowano na plantacjach żyta, a najmniej na plantacjach jęczmienia ozimego.

Ocena przezimowania drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych oraz stan upraw ogrodnich

Przebieg warunków pogodowych pod koniec 2021 r. i na początku 2022 r. sprzyjał dobremu przezimowaniu roślin sadowniczych. Opady deszczu występujące na przeważającym obszarze kraju w pierwszych tygodniach kalendarzowej zimy umożliwiły zgromadzenie dostatecznej ilości wody w glebie i wejście roślin w stan spoczynku w warunkach zbliżonych do optymalnych. Mimo nieznacznych tylko opadów śniegu w kolejnych miesiącach i w konsekwencji braku okrywy śnieżnej, nie zanotowano występowania istotnych uszkodzeń mrozowych na drzewach owocowych. Okres wegetacyjny w 2022 r. rozpoczął się w większości rejonów kraju bez znaczących opóźnień, chociaż dynamika rozwoju roślin i pąków kwiatowych została wyhamowana przez spadki temperatury powietrza w marcu i na początku kwietnia. Drugim czynnikiem niesprzyjającym rozwojowi roślin był obserwowany w marcu deficyt opadów prowadzący do przesuszenia gleby. Sytuacja uległa poprawie na początku kwietnia wraz z pojawieniem się obfitych deszczu i lokalnie występujących opadów śniegu.

Na większości plantacji krzewów owocowych w Polsce, w tym również w rejonach o wysokiej koncentracji upraw, nie odnotowano istotnych uszkodzeń mrozowych. Z uwagi na dość niskie temperatury powietrza pod koniec marca i w kwietniu, spowolnieniu uległ rozwój pąków kwiatowych i liściowych na przeważającym obszarze kraju. Na negatywne warunki atmosferyczne lepiej niż w ubiegłych latach przygotowane zostały plantacje malin, gdyż producenci uzyskując rekordowo wysokie ceny za owoce byli w stanie dostatecznie zadbać o swoje nasadzenia m.in. okrywając je agrowłókniną. W przypadku upraw truskawek, szkody związane z przymrozkami na większości plantacji również były nieznaczne i dotyczyły niemal wyłącznie nasadzeń nieosłoniętych. Większy problem dla tego gatunku stanowi natomiast brak dostatecznej wilgotności w glebie.

Z uwagi na brak dostatecznej wilgoci w glebie, siew warzyw gruntowych w niektórych regionach kraju uległ nieznacznemu opóźnieniu, jednak większość niezbędnych zabiegów agrotechnicznych wykonywanych przed siewem, została przeprowadzona terminowo. Wschody roślin, z powodu pogłębiającego się deficytu wody, są przeważnie nierównomierne, a na części plantacji jeszcze się nie rozpoczęły. Brak dostatecznego uwilgotnienia gleby wpływa też ograniczająco na skuteczność aplikowanych nawozów, przez co producenci rezygnują z ich stosowania. Jedynie na plantacjach nawadnianych i okrytych agrowłókniną warunki uprawowe umożliwiają bardziej optymalny rozwój roślin. W dobrej kondycji znajdują się także warzywa produkowane z rozsady, które są obecnie gotowe do wysadzenia na docelowe stanowiska.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Do zaorania zakwalifikowano tylko ok. 2,3 tys. ha powierzchni zbóż ozimych oraz ok. 0,9 tys. ha powierzchni rzepaku i rzepiku zasianych jesienią 2021 r.

Opracowanie merytoryczne:

Departament Rolnictwa

Dyrektor Artur Łączyński

Tel: 22 608 34 12

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów w 2019 roku](#)

[Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2019](#)

Temat dostępny w bazach danych

[BDL: Powierzchnia zasiewów](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Powierzchnia upraw](#)